

Český jazyk a literatura

Písemná práce (PP)

Písemnou prací z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého, myšlenkově uceleného, strukturovaného textu, ve kterém žák prokáže, že se umí vyjadřovat v souladu s jazykovými normami, funkčně nakládat s jazykovými prostředky a dokáže se orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Na vypracování práce je vymezeno 110 minut včetně času na volbu zadání. V případě žáků s uzpůsobenými potřebami (PUP) je čas upraven podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny.

Žák si vybírá ze 4 zadání. Může si zaznamenávat osnovu, koncept i poznámky, toto vše ale nebude předmětem hodnocení.

Výběr zadání PP provádějí vyučující ČJL. Zadání PP schvaluje ředitel školy.

Při výběru zadání se přihlíží k funkčním stylům a slohovým postupům, které vycházejí ze ŠVP. Minimální počet slov v PP je 250 (horní hranice není stanovena). Práce, která nebude splňovat limit 250 slov, bude hodnocena celkově 0 body.

Zadání písemné práce tvoří: název práce, případně výchozí text, způsob zpracování (tj. slohový útvar nebo komunikační situace).

Hodnocení PP z ČJL tvoří 40 % celkového hodnocení z předmětu ČJL.

Žáci mohou používat Pravidla českého pravopisu.

Hodnocení PP

Text PP se hodnotí v těchto oblastech: vytvoření textu podle zadaných kritérií, pravopis, funkční užití jazykových prostředků, syntaktická a kompoziční výstavba textu, myšlenková originalita a argumentační správnost, celková koheze a koherence textu.

Maximální počet bodů z PP je 30, hranice úspěšnosti je 12 bodů, což odpovídá 40 %.

Uzpůsobení podmínek hodnocení PP pro PUP

- **navýšení časového limitu o 25 %**
- **pokud je specifikováno v doporučení z PPP, může text PP psát na PC**
- **tolerance diagnostikovaných symptomů v písemném projevu psaném na PC**
 - o symptomy spojené s nedostatečně osvojeným způsobem zápisu na klávesnici PC jako např. občasné vynechání písmen, slabik, občasné nepřesné přiřazování diakritických znamének (háčky, čárky, tečky apod.)
 - o všechny výše uvedené symptomy budou tolerovány a nebudou při opravě nikterak bodově postihovány
- **samostatná učebna (žák koná zkoušku sám v učebně), pokud je specifikováno v doporučení**

ČJL – KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií	
1A – téma, obsah	5
1B – komunikační situace, slohový útvar	5
2. Funkční užití jazykových prostředků	
2A – pravopis, tvarosloví a slovo tvorba	5
2B – lexikum: <ul style="list-style-type: none"> • adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru • použití pojmenování v odpovídajícím významu • šíře a pestrost slovní zásoby 	5
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu	
3A – větná syntax, textová koheze: <ul style="list-style-type: none"> • výstavba větných celků • odkazování v textu • prostředky textové návaznosti 	5
3B – nadvětná syntax, koherence textu: <ul style="list-style-type: none"> • kompozice textu • strukturovanost a členění textu • soudržnost textu • způsob vedení argumentace 	5

Vnitřní podmínky hodnocení:

- a) Písemná práce, která nesplňuje požadavky na 1. kritérium (reaguje na jiné téma nebo nevykazuje charakteristické rysy zadaného slohového útvaru/nerespektuje zadanou komunikační situaci), je hodnocena celkově 0 body a dále se nehodnotí.
- b) Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce a nebude hodnocen
- c) Minimální rozsah práce je stanoven na 250 slov, horní hranice není stanovena. Práce, která nebude splňovat požadavky na minimální rozsah, je hodnocena 0 body a dále se nehodnotí.
- d) Maximální počet bodů z PP je 30, hranice úspěšnosti je 12 bodů, což odpovídá 40 %.

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

	0	1	2	3	4	5
1A	<ul style="list-style-type: none"> Text se nevztahuje k zadanému tématu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	<ul style="list-style-type: none"> Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)¹. Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B	<ul style="list-style-type: none"> Text je nesoudržný a chaotický. Členění textu je nelogické. Text je argumentačně nezvládnutý. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vyspělá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

¹ Kvantifikace chyb se vztahuje pouze ke kritériu 2A. Určený interval uvádí počet tzv. „hrubých“ chyb, dvě „malé“ chyby odpovídají jedné „hrubé“. Případné chyby v bodovém pásmu 4 a 5 bodů nemají závažný charakter, viz metodický materiál.

Pravidla pro hodnocení maturitní písemné práce žáků s PUP

Symptomy zohledněné při hodnocení PP navýšením hodnocení v daném kritériu

Hodnocení kritéria **2A** se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden **alespoň jeden** z následujících symptomů:

rovina	symptom uvedený v doporučení
morfologická	problémy s aplikací gramatických pravidel do písemné podoby
	problémy s pravidly českého pravopisu
syntaktická	chyby v interpunkci

Hodnocení kritéria **2B** se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden **alespoň jeden** z následujících symptomů:

rovina	symptom uvedený v doporučení
lexikální	menší slovní zásoba; opakování slov
	menší slovní zásoba; opakování slov (obtížné hledání synonym)
	problémy ve znalosti ustálených obrátů, rčení a frází, přenesených významů
sémantická	nepřesnosti v užívání slov z hlediska jejich významu
	nepřesné chápání a používání některých slov z hlediska jejich významu
	obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola)
	obtíže se zacházením s jazykovými figurami (metafora, metonymie, hyperbola, ironie), problémy v použití abstraktních pojmů
	potíže s chápáním různých vrstev slov ve slovní zásobě (např. slov cizích, expresivních, nespisovných)

Hodnocení kritéria **3A** se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden **alespoň jeden** z následujících symptomů:

rovina	symptom uvedený v doporučení
syntaktická	nedostatky ve slovosledu v českém jazyce (ČJ)
	problémy ve výstavbě složitějších větných celků

Hodnocení kritéria **3B** se navyšuje o 1 bod, pokud je v doporučení uveden následující symptom:

rovina	symptom uvedený v doporučení
textové syntaxe	obtíže s kompoziční výstavbou textu

Ústní zkouška (ÚZ)

Při ústní zkoušce žák prokazuje své komunikační dovednosti, dále schopnost analýzy a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím znalostí a dovedností získaných v průběhu studia.

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu. Žák si losuje jednu z 20 otázek, které odpovídají 20 knihám v jeho Seznamu literárních děl.

Tituly si žák vybírá ze školního seznamu literárních děl.

Ústní zkouška trvá 15 minut, příprava 20 minut. V případě žáků s uzpůsobenými potřebami (PUP) je čas upraven podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny.

Seznam žák odevzdá do 31. března.

Struktura zkoušky se skládá z analýzy a interpretace uměleckého textu, charakteristiky literárněhistorického kontextu a analýzy neuměleckého textu.

Pracovní list odpovídá vylosovanému titulu. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu - dílu, které již bylo vylosováno, je pro daný maturitní den vyřazeno.

Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je 45. Minimální počet bodů, tedy hranice úspěšnosti je 18 bodů, což odpovídá 40 %.

Hodnocení ÚZ z ČJL tvoří 60 % celkového hodnocení z předmětu ČJL.

Uzpůsobení podmínek hodnocení ústní zkoušky pro PUP

Při hodnocení ústní zkoušky z ČJL se zohledňují symptomy uvedené v části C doporučení vystaveném v ŠPZ tím způsobem, že tato chybovost není započítána do výsledného hodnocení ústní zkoušky (tzn. tyto chyby jsou tolerovány).

Struktura ústní zkoušky-hodnocená kritéria:

Dílčí část	Ověřované vědomosti a dovednosti	Body(max)
Analýza uměleckého textu	1. část <ul style="list-style-type: none"> • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr 	10
	11. část <ul style="list-style-type: none"> • vypravěč / lyrický subjekt • postava • vyprávěcí způsoby • typy promluv • veršová výstavba 	10
	111. část <ul style="list-style-type: none"> • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku 	5
Literárněhistorický kontext	<ul style="list-style-type: none"> • kontext autorovy tvorby • literární / obecně kulturní kontext 	5
Analýza neuměleckého textu	1. část <ul style="list-style-type: none"> • souvislost mezi výňatky • hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • různé možné způsoby čtení a interpretace textu • domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát) 	5
	11. část <ul style="list-style-type: none"> • funkční styl • slohový postup • slohový útvar • kompoziční výstavba výňatku • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku 	5
Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury		5
Celkem		45

Vnitřní podmínky hodnocení:

a) V každém z kritérií musí žák získat minimálně 1 bod, pokud je žák v některém z kritérií hodnocen 0 body, je za ústní zkoušku celkově hodnocen 0 body.

b) Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je 45. Minimální počet bodů, tedy hranice úspěšnosti je 18 bodů, což odpovídá 40 %.

	0	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU (I. a II. ČÁSTI)	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení výrazně převažují (se ve vysoké míře vyskytují) nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nezbytně nutná (ve vysoké míře). • Analýza textu je naprosto nedostatečná. • Tvrzení nejsou (nedostatečně) doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. • Analýza textu je chabá. • Tvrzení jsou jen sporadicky doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. • Analýza textu je dostatečná. • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. • Analýza textu je dobrá. • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. • Analýza textu je velmi dobrá. • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná. • Analýza textu je výborná. • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
	0	1	2	3	4	5
CHARAKTERISTIKA LITERÁRNĚHISTORICKÉHO KONTEXTU	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení výrazně převažují (se ve vysoké míře vyskytují) nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nezbytně nutná 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná.
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU (III . ČÁSTI) A NEUMĚLECKÉHO TEXTU	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení výrazně převažují (se ve vysoké míře vyskytují) nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nezbytně nutná (ve vysoké míře). • Analýza textu je naprosto nedostatečná. • Tvrzení nejsou (nedostatečně) doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. • Analýza textu je chabá. • Tvrzení jsou sporadicky doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. • Analýza textu je dostatečná. • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. • Analýza textu je dobrá. • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. • Analýza textu je velmi dobrá. • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná. • Analýza textu je výborná. • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturu se ve vysoké míře vyskytují zásadní nedostatky. <i>nebo</i> • Projev nelze hodnotit, žák (téměř nebo vůbec) nekomunikuje. • Argumentace je nedostatečná. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturu se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je chabá. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturu se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je dostatečná. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není občas plynulý, v jeho strukturu se občas vyskytují nedostatky. • Argumentace je dobrá. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle. • Argumentace je velmi dobrá. 	<ul style="list-style-type: none"> • Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují. • Argumentace je výborná.

Celkové hodnocení maturitní zkoušky z českého jazyka

Součet bodů PP + ÚZ	Výsledná známka
75 – 64 b	1
63 – 53 b	2
52 – 42 b	3
41 – 30 b	4
29 – 0 b	5